

KANNANOTTO MAAKUNNALLISEEN PALVELUSETELI-KOKEILUN LAAJENNUKSEEN

Kokeilun tausta

Hallituksen esitys valinnanvapauslainsäädännöstä keväällä 2017 sisälsi mahdollisuuden pilotoida suoran valinnan palveluja ja henkilökohtaisen budjetin palveluja. Pilottien tarkoituksena oli tukea valinnanvapauslain toimeenpanoa jo ennen varsinaista voimaantuloa.

Lainsäädännön voimaantulon ja täten valinnanvapauspilottien siirtyessä ajallisesti eteenpäin, on hallitus linjannut, että osa valinnanvapauspilottien määrärahasta käytetään palvelusetelikokeilujen laajentamiseen vuosina 2017-2018. Laajennettuihin palvelusetelikokeiluihin on käynnissä valtionavustushaku, jossa nykyiset kokeilualueet voivat hakea kokeilujensa laajentamista. Myös uudet alueet voivat hakea mukaan.

Palvelut asiakaslähtöisiksi on yksi viidestä hallituksen kärkihankkeesta, joiden toimeenpano on sosiaali- ja terveysministeriön vastuulla. Osana kärkihanketta toteutetaan palvelusetelikokeilu, jossa kokeillaan sosiaali- ja terveyspalvelujen käyttäjän mahdollisuutta valita itse palvelujen tuottaja julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin tuottajista. Kokeilu toteutetaan pääosin sosiaali- ja terveydenhuollon perustason palveluissa ja soveltuvien osin erikoistason palveluissa. Tavoitteena on luoda jatkumoa palvelusetelikokeiluista uuteen maakunnalliseen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiseen. Kokeiluhankkeisiin myönnetään valtionavustusrahoitusta. Sosiaali- ja terveysministeriö on myöntänyt valtionavustusta viidelle palvelusetelikokeilulle 10 miljoonaa euroa vuosille 2017 ja 2018.

Palvelusetelikokeilu on käynnistetty Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän alueella tammikuussa 2017 koskien perusterveydenhuollon avovastaanotto- palveluita. Koko alueen väestö on mukana kokeilussa, jossa asukkaat saavat valita perusterveydenhuollon palveluntuottajakseen julkisen sijaan myös yksityisen palveluntuottajan. Palveluntuottaja ottaa valinnan tehneestä asiakkaasta kokonaisvastuun koskien yleislääkäritasoista vastaanottotoimintaa, hoitajavastaanottoa, näihin liittyviä laboratorio- ja kuvantamispalveluita, fysioterapian ohjausta ja neuvontaa sekä jalka- ja ravitsemusterapiaa kokonaisuudessaan.

Yllä mainittua Ylä-Savon kokeilua on nyt haettavan lisärahoituksen turvin mahdollista laajentaa maakunnan sisällä alueellisesti uusiin kuntiin. Lisäksi sisältöä on mahdollista vahvistaa henkilökohtaisen budjetin ja suun terveydenhuollon laajennuksilla.

Henkilökohtaisen budjetin kokeilussa tavoitteena on prosessin (mm. asiakassuunnitelman teko) ja budjetin laskemisen mallintaminen sekä seurantajärjestelmän kehittäminen rajatulla asiakasjoukolla. Suun terveydenhuollon laajennus on ajateltu käynnistettävän ensin Ylä-Savon SOTE kuntayhtymässä ja vaiheittain (ja rahoituksesta riippuen) myös tätä osiota on mahdollista laajentaa alueellisesti.

Valtio osallistuu kokeilun kustannuksiin 80 % valtionavustuksella. Avustus myönnetään kokeilun hallinnosta vastaavalle taholle (Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä), joka jakaa avustusta edelleen kokeiluun osallistuville kunnille avustuksen käytöstä ym. tehtävän sopimuksen perusteella. Pilottiin osallistuvalla kunnalla odotetaan minimissään 20 % omavastuuosuutta. Henkilökohtaisen budjetin kokeilussa omavastuu voi olla suurempikin, koska henkilökohtaiseen budjettiin sisältyy lähtökohtaisesti sellaisia palveluita, jotka on sisällytetty kuntien talousarvioihin. Ensisijaisesti henkilökohtaisen budjetin kustannuksia käytetään kokeilussa kehittämistyöhön ja maakunnallisten toimintatapojen mallintamiseen.

Kokeilun laajennus toteutetaan voimassa olevaa lainsäädäntöä ja valtionavusta määrittävän hakuilmoituksen kriteerejä noudattaen.

Palvelusetelikokeilun laajennuksen aloitus ajoittuu aikavälille joulukuu 2017 – helmikuu 2018. Kokeilua voidaan jatkaa vuoden 2018 loppuun asti ja sen jälkeen on tarkoitus käynnistää maakunnallinen valinnanvapauspilotti. Maakunnat voivat jatkaa pilotteja vuoden 2022 loppuun saakka.

Palvelusetelikokeiluissa mukana olevat organisaatiot ja kokeiluihin mukaan haluavat uudet toimijat hakevat valtionavustusta laajennukseen tai uuteen kokeiluun sosiaali- ja terveysministeriöltä. Valtionavustushaku päättyy 31.10.2017. Kokeiluaika kestää vuoden 2018 loppuun saakka. Kokeilut voivat jatkua vuonna 2019 erikseen sovittavalla tavalla.

Tiivistelmä hankelaajennuksen toimeenpanosta

- Palvelusetelikokeilussa voidaan laajentaa Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän nykyistä perusterveydenhuollon valinnanvapauskokeilua alueellisesti uusiin kuntiin tai sisällöllisesti henkilökohtaisen budjetin palveluihin ja/tai suun terveydenhuollon palveluihin
- Kokeilualueena ovat maakunnan alueen kunnat/kuntayhtymät, jotka ilmaisevat halunsa kokeiluun osallistua
- Hankehallinnoija on Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä
- Perusterveydenhuollon laajennuksen osalta noudatetaan yhte- näistä sääntökirjaa ja kapitaatiokorvauksen laskentaperiaat- teita kaikissa kokeiluun osallistuvissa kunnissa
- Hankehakemus tehdään siten, että palvelusetelikokeilusta teh- dään selkeä polku maakunnalliseen valinnanvapauspilottiin vuosille 2018- 22
- Hankkeesta vastaava kunta tai kuntayhtymä (järjestäjä) tekee valtionavustuskriteerien ja palvelukokonaisuuden mukaiset palveluntuottajien listautumiskriteerit ja julkaisee ne. Kokeiluun osallistuvien palveluntuottajien, myös julkisten, on pystyttävä tarjoamaan kuntalaisille kokeilussa määritelty palvelukokonai- suus. Asetetut kriteerit täyttävät yksityiset ja kolmannen sekto- rin tuottajat ilmoittautuvat halukkaiksi tuottajiksi.
- Hankkeesta vastaava kunta tai kuntayhtymä (järjestäjä) hyväk- syy kriteerit täyttävät palveluntuottajat mukaan kokeiluun.
- Asiakas valitsee sote -palveluntuottajan listautumalla sen asi- akkaaksi. Ne asiakkaat, jotka eivät valitse palveluntuottajaa, saavat palvelunsa kotikunnaltaan kuten nykyisinkin. Asiak- kaalla on mahdollisuus vaihtaa tuottajaa halutessaan järjestä- jän määrittelemän vaihtoajan puitteissa.
- Korvaus maksetaan tuottajille kuukausiperusteisesti. Palvelun- tuottajan on otettava asiakkaakseen kaikki halukkaat. Asiakas maksaa tuottajasta riippumatta saman asiakasmaksun.
- Järjestäjä maksaa palveluntuottajille kuukausittain peruskor- vauksen (ns. kapitaatiokorvaus) listautuneiden asiakkaiden lu- kumäärän mukaan. Sen lisäksi tuottajille voidaan maksaa esi- merkiksi suoritekohtaisia lisiä tai kannustinperusteisia korvauk- sia. Hakijoiden tulee esittää hakemuksessaan alustava kor- vausmalli. Yksityiskohtaisempi korvausmalleista sopiminen ta- pahtuu valtionavustuspäätösten valmistelun yhteydessä.

- Korvaus suoritetaan yksityisille tai kolmannen sektorin palveluntuottajille palvelusetelillä ja julkisille palveluntuottajille palvelusetelin arvoa vastaavalla korvauksella.
- Palvelusuunnitelmaan tai hoidon tarpeen arviointiin perustuvat muut kuin palvelusetelikokeilun piiriin kuuluvat jatkopalvelut ja -hoidot rahoitetaan erikseen järjestäjän päättämällä tavalla.
- Kunnan ja kuntayhtymän on pystyttävä kokeilussa eriyttämään valinnan kautta palvelun käyttäjiksi tulevien asiakkaiden palveluiden kustannukset ja korvaukset (sama korvaus kuin kokeiluun osallistuvilla yksityisillä palveluntuottajilla) muiden asiakkaiden kustannuksista. Kokeilussa on pystyttävä seuraamaan valinnanvapautta käyttävien asiakkaiden määrää ja kustannuksia.
sia.it

Hankeluonnos

Hankelaajennuksen valmistelu on käynnistetty lokakuussa 2017 Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän ja Pohjois-Savon maakuntaliiton yhteistyönä. Hankehakemus jätetään 31.10.2017 mennessä.

Hankeluonnoksen ehdotuksena on, että alkuvaiheessa laajennetaan perusterveydenhuollon kokeilua alueellisesti niihin kuntiin ja kuntayhtymiin, jotka sen järjestämisvastuullaan olevaan toimintaan haluavat laajentaa. Hankehallinnoijan kanssa yhteistyössä tehdään yhteiset ja yhtenäiset ratkaisut mm. ICT:n osalta.

Henkilökohtaisen budjetin osalta kehitetään yhteistyössä kaikkien kuntien kanssa maakunnallisia toimintamalleja. Varkauden, Kuopion ja Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän alueelta on osoitettu kiinnostusta kokeilla henkilökohtaisen budjetin käytännön toteutusta ensimmäisenä, mutta tähän on mahdollista liittää vielä muitakin kuntia, kun rahoitus varmistuu.

Suun terveydenhuollon kokeilu on laajennuksen yhteydessä mahdollinen rajatulla alueella ja rajatulla väestöllä. Kunta voi ilmoittaa halukkuutensa olla kokeilualue.

Hankevalmistelu

Hankevalmistelu tehdään yhteistyössä kuntaedustajien, maakunnan, asiantuntijoiden sekä yrittäjien kanssa. Hankkeen ohjausryhmä on kokoontunut ensimmäisen kerran 10.10.2017. Yrittäjiä edustaa Savon Yrittäjät.

Varsinainen markkinavuoropuhelu kiinnostuneiden valinnanvapaustuottajien kanssa käydään koko hankkeen ajan. Ensimmäinen yhteinen kuntajohtolle ja palveluntuottajille tilaisuus pidetään 25.10.2017. Hankkeen käynnistymisen jälkeen perustetaan tarvittavat valmistelutyöryhmät, joissa kunnilla tulee olemaan aktiivinen rooli. Myös ohjausryhmää voidaan täydentää.

Ministeriö on julkaissut hankehakemuksen sisältöön ja vaatimuksiin liittyvät kriteerit 4.10.2017. Hankesuunnitelman liitteenä tulee olla

- Kuntasitoumuslomake
- Talousarviolaskelma
- Hakulomake

Mikäli hankevalmistelun aikana ilmenee seikkoja, joita ei ollut tiedossa hankehakemuksen jättämisen yhteydessä, voidaan hakemus perua. Kuntien kanssa hankehallinointiin ja valtionavustuksen maksatukseen liittyvät tarvittavat juridiset asiakirjat valmistellaan, kun hankkeelle saadaan myönteinen rahoituspäätös.

Lausuntopyyntö osallistumisesta palvelusetelikokeilun laajennukseen

Pyydämme kuntanne/kuntayhtymän lausuntoa osallistumisesta palvelusetelikokeilun laajennukseen. Lausunnossa tulisi tuoda ilmi mitä haluaisitte omassa toiminnassanne ensisijaisesti kokeilla:

- perusterveydenhuollon yleislääkäritasoinen vastaanottotoiminta samassa laajuudessa kuin Ylä-Savon SOTE kuntayhtymässä
- henkilökohtainen budjetti
- suun terveydenhuolto

Pyydämme lausuntoa osallistumisesta viimeistään **27.10.2017 mennessä**. Lausunnot toimitetaan sähköpostilla osoitteeseen:

kirjaamo@pohjois-savo.fi.

Hankehakemus voidaan jättää ehdollisena, mikäli lopullisia päätöksiä ei saada määräaikaan mennessä.

Mikäli kuntanne tai kuntayhtymänne lopullinen kanta ei ole mahdollista tässä aikataulussa, pyydämme kuntanne ehdollisena siten, että lopullinen kanta voidaan huomioida hankehakemuksen jättämisen jälkeen hakemuksen täydennyksenä.

Kuopiossa 12.10.2017

Marko Korhonen
maakuntajohtaja

Leila Pekkanen
sote-muutosjohtaja

Lisätietoja:

Leila Pekkanen, leila.pekkanen@ylasavonsote.fi, puh. 040 830 2789

Laura Vuorensola, laura.vuorensola@ylasavonsote.fi, puh. 040 632 5142

Liitteet:

- 1) Hankeaihio
 - yleinen
 - henkilökohtaisen budjetin osalta
- 2) Yleisesittely Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän valinnanvapauskokeilusta
- 3) Hankkeen muu liiteaineisto (hankeilmoitus, osallistumiskriteerit)
<http://stm.fi/karkihankkeet/rahoitushaut/>

Jakelu:

Pohjois-Savon kunnat ja kunnanjohtajat
Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri (järjestämisvastuu erikoissairaanhoidon ja Kysteri-liikelaitoksen palvelut)
Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä (järjestämisvastuu sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut)
Sisä-Savon terveydenhuollon kuntayhtymä

